

TISKOVÁ ZPRÁVA

Visegrádské země stále bojují s nedostatkem žen v technických oborech

V učňovském školství jsou výrazné genderové bariéry na všech úrovních vzdělávání ve všech zemích Visegrádu. V technických (= prestižnějších) oborech dosahuje počet chlapců až 90% všech studujících. Na pracovním trhu v oborech s vyučným listem má tato situace negativní dopad na ženy – potýkají se s nižší zaměstnaností a platy. Prosazování genderově netypických výběrů povolání u dívek a chlapců může problém částečně vyřešit a ekonomický vývoj zemí v regionu se tak nemusí zpomalovat kvůli nedostatku kvalifikovaných pracovníků a pracovníc, především v rychle se rozvíjejících odvětvích jako jsou nové technologie.

K těmto závěrům došel výzkum, který zcela poprvé zkoumal vzdělávací systémy a pracovní trhy ve čtyřech zemích Visegrádu z perspektivy segregace mezi muži a ženami s vyučením.

Experti a expertky z Gender Studies, o.p.s. (CZ), Institutu pro analýzu politik v Budapešti (HU), Koalice Karat (PL) a organizace EsFem (SK) ve výzkumu došli k závěru, že většina chlapců stále volí obory, považované za typicky „mužské“ (opravárenství a řízení strojů a motorů, automobilový průmysl, telekomunikace, stavebnictví atd.), zatímco většina dívek typicky „ženské“ obory (ekonomika, administrativa, obchod, služby, zdravotnictví a sociální péče).

Výběr povolání považovaných za typická pro ženy a muže odpovídá očekávaným genderovým rolím, je velmi ovlivněn stereotypy postavení žen a mužů ve společnosti a také rodinnými vzorci chování a jednání.

Přitom chlapcům se částečně daří nalézat cesty do oborů a oblastí genderově neutrálních a smíšených, ale dívkám zcela výjimečně. To vyplývá z vývoje poměru dívek a chlapců v konkrétních oborech – ve srovnání s dobou před deseti lety si v současnosti více chlapců zvolil typické „ženské“ obory, oproti tomu trend výběru oboru u dívek žádných podstatných změn nedoznal.

Mezi nejhorší negativní dopady segregace v oborech s vyučením patří průměrný genderový platový rozdíl, který je větší než průměrný genderový platový rozdíl na celém pracovním trhu, například v Polsku dosahuje až 31% (oproti 17% průměrného GPR). V České republice je to 26% rozdíl platů v neprospěch žen s dosaženým středním vzděláním s výučním listem. Průměrný genderový platový rozdíl v ČR přitom činí 22%.

„Pro dívky je přitom i tak výhodnější se vyučit v nějakém technickém oboru, protože i když budou mít pravděpodobně nižší plat než jejich kolegyně na stejné pozici, stále si vydělají více než kdyby se rozhodly pro některou z feminizovaných profesí,“ komentuje Jitka Hausenblasová (Gender Studies, o.p.s.)

Součástí výzkumu jsou i doporučení pro řešení situace. Cílena jsou především na tvůrce a tvůrkyň politik a systémových řešení:

- Zvýšit počet dívek v „chlapeckých“ oborech pomocí různých motivačních nástrojů: nabídkou stipendií pro dívky, které se rozhodnou pro tyto obory či zavedením kvót pro počet dívek v těchto oborech.
- Poskytovat podrobné informace o každodenní realitě a praxi v různých oborech tak, aby dívky a chlapci mohli udělat volbu povolání informovaně a vědomě. Nástrojem jsou například mentoringové programy či Girls Days /kariérní dny pro dívky ve firmách/.
- Zprostředkovat dívkám a chlapcům setkání s „role models“ v daných oborech už na základních školách.
- Eliminovat genderově stereotypní utkvělé představy a image jednotlivých profesí například pomocí osvětových kampaní ve spolupráci se zaměstnavateli.